

SUOMEN VIRON-INSTITUUTTI • SOOME INSTITUUT

näitus **KULTUUR PÄRANDIKS**

Projekt **Soome Tamm** - www.edu.fi/projektit/tammi - on tugevdanud koolides kultuuripärandiõpetust. Hea enesehinnangu arenemise eelduseks on oma juurte tundmine, arusaam sellest, kust ma tulen ja kes ma olen. Rahvusliku kultuuripärandi tundmine on aluseks dialoogile teiste kultuuridega. Maailma kultuuripärand on olnud õppimise objektiks Unesco ASP koolivõrgustikus Soomes 1990ndatest alates. Projekt **The Great Volga River** eesmärgiks on ühendada koole Läänemere, Mustamere ja Kaspiamere aladelt ning ehitada ühist säästvat tulevikku. Projektid toetavad uutes riiklikes õppekavades määratud teemade elluviimist koolides.

Soome koolid ja muuseumid on koos teinud palju head, millest räägib teistele Läänemere maade uurijatele, õpetajatele ja õpilastele see näitus, mis koosneb 20 kultuuripärandiõpetust piltide ja tekstide abil tutvustavast tahvlist.

Soome Tamme üle 200 projekti hulgast valiti paarkümmend näidet muuseumide ja koolide vahelisest mitmekülgsest tegevusest. Näitusel on koole alusõpetusest kesk- ja kutsekoolini välja. Igal tahvil on lisaks piltidele tutvustatud osaprojekti eesmäärke, kasutatud meetodeid ning lõpuks hinnatud saadud õppetulemusi. Projekte on tutvustatud ka mitmetel üritustel nii muuseumi- kui kooliperele ja lastevanematele.

NELI NÄIDET KULTUURIPÄRANDIÕPETUSEST

Minevik on lõpmatu loovuse allikas

Üks Soome maailmapärandiobjektidest, vana paberitehas *Verla*, ja piirkonna eelajaloolised kaljujoonised olid Lemi kooli uurimusobjektiks terve aasta vältel igas õppeaines. Õpetajad olid pühendunud arendama kultuuripärandikasvatust ja üles kirjutama kooli õppekavadesse õpetust integreerivaid sisusid. Kool leidis projekti käigus ka uusi koostööpartnereid nagu kohalikku muuseumi ja kultuuripärandit kaitsva seltsi ja koguduse.

Lemi kooli projektis nagu teisteski selle näituse projektides on kasutatud mitmeid tööviise. Keskne on kõigis uuriv, vaatlustel põhinev töötamine. Õpilased pildistasid, joonistasid ja maalistasid oma objekte ning kirjutasid oma kogemustest ja arutasid koos kogutud ja dokumenteeritud andmeid. **Mida need rääkisid minevikust?** Õpilased tõid ka kooli oma kodust mõne vana eseme ekspertide hinnata samal viisil nagu Soomes populaarses TV-saates *Antiik, antiik*. Õppeolukorras on tähtsad erinevad elamused, kuna inimene ei mäleta ainult ajude teadmisi protsessivate piirkondade abil, vaid ka tunnete abil. Lood minevikust huvitavad lapsed ja noori. Vanad esemed, ehitused ja inimeste eluviisid ja saatused on parimad loovuse allikad.

Kõik teed viivad Rahvusmuuseumisse – eelajalugu igal pool Soomes

Rahvusmuuseumis on välja töötatud erinevaid pedagoogilisi programme üle riigi tulevatele kooliklassidele ja muuseumit külastavatele lastele, noortele ja õpetajatele. Muuseumi www-lehel on kasutada ka mitmesuguseid materjale

Soome Instituudi kodulehekülg : www.finst.ee

Harju 1, 10146 Tallinn, tel (+372) 6313 917, fax 6313 952

Vanemuise 19, 51014 Tartu, Eesti, tel (+372) 7427 319, fax 7427 097

koolidele: http://www.nba.fi/fi/skm_opetus. Eesmärk on arendada koostöös õpetajatega selliseid tööviise, mis oleks kasutatavad töökodades kõikjal riigis. Sügiseti korraldatavate *Arheoloogiapäevade* ajal harjutatakse muuseumi hoovis eelajalooliste objektide kaevamist ja tutvutakse muuseumis selle perioodi esemetega. Töökojas on võimalus kududa kalavõrku ja nõöri või meisterdada savist nõörtehnikas potte.

Eelajalugu on tehtud elavaks ka Oulu ja Rauma koolide *Soome Tamme* projektides ning *Sommelo Viikingikülas*. Õpilased on teinud ise vibusid, harjutanud laskmist, uurinud jahipidamisega seotud asju, tutvunud vanade ehitusviisidega, jootnud ehteid rauaaegsete ehete eeskujul ning teinud puust kilpe ja mõõkasid. Projektite jooksul on tehtud koostööd kohalike reisibüroode ja firmadega. Eesmärgiks on olnud arendada elamusi pakkuvaid tööviise, paindlikku koostööd ajaloo, käsitöö, kunstiõpetuse ja muusika õpetajate vahel. Ka draama on olnud osa õpeprotsessist.

Kohalik ehituspärand on väärtuslik kaitsmise objekt

Pirkanmaa ja Satakunta muuseumides viidi läbi arhitektuurikasvatuse projektid, milles harjutati vanade ehitiste dokumenteerimist. Õpilased ehitasid muudele erinevate ajajärkude linnaplaanidest ja arutasid, mis alustel on võimalus määrata ehitise vanust, ja mis tähendavad keskkonna kultuuriväärtused kaasaegsele inimesele. Töökodades õpilased õppisid restaureerima vanu akna-raame. Nad valmistasid ka kohvi 1950ndate kombel ja pakkusid jooki vanadest tassidest küpsetiste kõrvale. Õpilaste tööd püstitati näitusi, ja koolidele planeeriti projekti kogemuste põhjal õppekomplekte nagu *Pirkanmaa maastiku sõnum*. Tähtis oli, et õpilased ja õpetajad, aga ka vanade majade omanikud ja omavalitsuste poliitikud hakkasid nägema kultuurilisi väärtusi piirkonna vanades ehitistes.

Kaasaegne kunst kohtub minevikuga – muuseum kui loovuse allikas

Turus *Aboa Vetus – Ars Nova* muuseumil on pikk traditsioon koostööst koolidega. Muuseumis on näituseruum, kus vahetuvad õpilaste tööde näitused, mis on lisanud õpilaste huvi oma kunstilise tegevuse vastu ning tugevdanud nõnda autorite enesehinnangut. Koolide vaheaegadel peetavad kursused on populaarsed ja muuseumi lastele ja noortele suunatud klubitegevusest võetakse agaralt osa. Muuseum toodab pidevalt pedagoogilisi materjale koolidele nii vihikutena kui ka internetti. Kaasaegse kunsti osakond *Ars Nova* viis läbi seoses skulptor Veikko Hirvimäki näitusega töökoja, kus õpilased otsisid oma kunstilisse väljendusviisi mõjutusi Hirvimäki tööd. Kunstniku tööde inspiratsiooniallikaks oli olnud vanad, juba välja surnud roomajad. Töökoja eesmärgiks oli läheneda teemale kultuurikasvatuse ja kunsti- ning keskkonnakasvatuse vaatevinklitest samaaegselt. Töötades harjutati oskusi tõlgendada kultuurilisi tähendusi. Muuseumi pedagoogilise tegevuse eesmärk ongi anda igas vanuses ja erinevate kultuuritaustaga lastele ja noortele võimalus kasvada kultuurses õhkkonnas ja leida oma juured.

Inari Grönholm

Mari Vuoriheimo kogutud materjali põhjal

Näitus avati ERMis 27.2.2006 seoses Heljä Järnefelti loenguga